

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 1180/25
3.7.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Радмиле Радић председника већа, Иване Марковић Радојевић и Снежане Марјановић, чланова већа, у парничном поступку по тужби тужилаца АА из ..., ББ из ..., ВВ из ..., ГГ из ... и малолетног ДД из ..., чији је законски заступник ГГ, а чији је свима заједнички пуномоћник Предраг Савић, адвокат из Београда, Приморска 20, против туженог “Предузеће за путеве Ваљево” а.д. Ваљево, са седиштем у Ваљеву, Милована Глишића 94а, кога заступа пуномоћник Радослав Тадић, адвокат из Уба, Карађорђева 1, ради накнаде штете, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Основног суда у Ваљеву П 479/24 од 13.12.2024. године, у седници већа одржаној дана 03.07.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Ваљеву П 479/24 од 13.12.2024. године, у усвајајућем делу ставова другог и трећег изреке и у ставовима четвртном, петом, шестом и деветом изреке пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев тужилаца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијеном пресудом, ставом првим изреке, дозвољено је преиначење тужбе у ставу шестом петитума тужбеног захтева, учињено поднеском од 28.11.2024. године. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца АА из ..., против туженика, па је обавезан тужени да му на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова због смрти блиског лица исплати износ од 1.000.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 13.12.2024. године као дана пресуђења, све у року од 15 дана од дана пријема пресуде, док је одбијен тужбени захтев преко досуђеног, а до траженог износа од 1.054.530,00 динара са потраживаном законском каматом од 13.12.2024. године, као неоснован. Ставом трећим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиље ББ из ... па је обавезан тужени да јој на име накнаде

нематеријалне штете због претрпљених душевних болова због смрти блиског лица исплати износ од 1.000.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 13.12.2024. године као дана пресуђења, све у року од 15 дана од дана пријема пресуде, док је одбијен тужбени захтев преко досуђеног, а до траженог износа од 1.054.530,00 динара са потраживаном законском каматом од 13.12.2024. године, као неоснован. Ставом четвртим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца ВВ из ..., па је обавезан тужени да му на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова због смрти блиског лица исплати износ од 703.020,00 динара, са законском затезном каматом почев од 13.12.2024. године, као дана пресуђења. Ставом петим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље ГГ из ..., па је обавезан тужени да му на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова због смрти блиског лица исплати износ од 937.360,00 динара, са законском затезном каматом почев од 13.12.2024. године, као дана пресуђења. Ставом шестим изреке, усвојен је тужбени захтев малолетног тужиоца ДД из ... против туженог, па је обавезан тужени да му на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова због смрти блиског лица исплати износ од 1.000.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 13.12.2024. године као дана пресуђења. Ставом седмим изреке, одбијен је тужбени захтев малолетног тужиоца ДД из ..., да се обавезе тужени да му на име накнаде штете због губитка издржавања месечно плаћа износ од по 54.000,00 динара, почев од 04.03.2024. године, као дана подношења тужбе па док обавеза по закону траје до 05. у месецу за текући месец, са законском затезном каматом од дана доспелости сваке рате до коначне исплате, а све на руке законског заступника малолетног тужиоца мајке ГГ, као неоснован. Ставом осмим изреке, ослобођени су тужиоци плаћања судских такси у предметном спору. Ставом деветим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима надокнади трошкове парничног поступка у износу од 448.875,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде па до коначне исплате.

Против наведене пресуде, благовремено је тужени изјавио жалбу, побијајући је у усвајајућем делу ставова другог и трећег, у ставовима четвртим, петом, шестом и у ставу деветом изреке који садржи одлуку о трошковима поступка, из свих разлога предвиђених одредбом чл. 373 став 1 ЗПП-а. Трошкове другостепеног поступка није тражио.

Тужиоци су благовремено одговорили на жалбу туженог, трошкове другостепеног поступка тражили.

Испитујући правилност пресуде у побијаном делу на основу овлашћења из члана 386 Закона о парничном поступку – ЗПП (“Службени гласник РС” бр.72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23 – други закон), апелациони суд је оценио да жалба туженог није основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП-а, на које другостепени суд пази по службеној дужности. Побијана пресуда нема недостатака због којих се не може испитати, те није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из тачке 12 наведеног члана, на коју се посебно у жалби указује.

Према утврђеном чињеничном стању, сада пок. ЋЋ, засновао је радни однос код туженог дана 12.11.2016. године, по основу уговора о раду од 01.11.2016. године, на радном месту “руковалац грађевинских машина II категорије”. Погинуо је дана 08.03.2021. године око 15,45 часова, у незгоди на послу, до које је дошло тако што је копао багером по претходном договору са шефом ЕЕ, када је багер спао са задње серпентине око 40-50 метара у дубину. Све до смрти живео је у заједници са родитељима, братом и ванбрачном супругом, која се након овог догађаја вратила да живи у породичну кућу својих родитеља у ..., док брат и даље живи са родитељима. Тужиоци су били изузетно емотивно везани са сада пок. ЋЋ, како су живели заједно у породичној заједници, сматрали су да ће им бити ослонац како у материјалном погледу, тако и моралном и доведени су у тешко психичко стање после његове смрти, које траје и данас. Родитељи тужиоца баве се пољопривредом на газдинству површине 5 хектара, гаје стоку, а сада пок. ЋЋ им је помагао у пољопривредном домаћинству и није имао неко додатно занимање (поред редовног запослења) којим би остваривао зараду, нити је у власништву имао непокретности. У фебруару 2016. године, који је месец који претходи погибији сада пок. ЋЋ, остварио је нето зараду у висини од 67.082,28 динара. Тужиља ГГ је са сада пок. ЋЋ била у емотивној вези годину дана, да би потом почела са њим да живи у ванбрачној заједници у његовом породичном домаћинству у ... 17.10.2020. године. После смрти сада пок. ЋЋ родило се њихово заједничко дете малолетни тужилац ДД дана 19.06.2021. године. Тужиља ГГ је по занимању књиговођа, а у време погибије ванбрачног супруга остваривала је зараду око 50.000,00 динара, што и данас остварује. Малолетни тужилац ДД остварио је право на породичну пензију у износу од 40.000,00 динара и не остварује право да дечији додатак. Живи са мајком у породичној кући њених родитеља. Тужиља је била у тешком емотивном стању након погибије ванбрачног супруга нарочито због тога што је у том тренутку била у 5. месецу трудноће. У погледу потреба малолетног тужиоца на име издржавања, првостепени суд је утврдио да његове укупне потребе представљају износ од 30.000,00 динара месечно, па је првостепени суд, имајући у виду да минимална сума издржавања коју, као накнаду за храњенике, утврђује надлежно министарство, износи 49.868,00 динара, ценио потребе малолетног тужиоца као потребе за одећу и обућу месечно у износу од 5.000,00 динара, за храну износ од 15.000,00 динара, на име трошкова вртића око 6.000,00 динара и за хигијену око 4.000,00 динара месечно. Првостепени суд је на основу овако утврђеног чињеничног стања одбио тужбени захтев малолетног тужица на име губитка издржавања у месечном износу од 54.000,00 динара сваког 01. до 05. у месецу почев од дана подношења тужбе, а овакав закључак засновао је на чињеници да се породична пензија не може кумулирати са накнадом која би била одмерена да пензије нема, те да малолетни тужилац који је због смрти оца, изгубио издржавање, има право на накнаду штете сходно одредби чл. 194 Закона о облигационим односима. Имајући у виду разлику између остварене пензије и новчаног износа који би погинули у животу био дужан и у могућности да даје издржаваном лицу, те је нашао да износ породичне пензије коју прима малолетни ДД од 40.000,00 динара, не само да премашује износ који би погинули морао издвајати за његово издржавање у износу од 30.000,00 динара, већ премашује и износ његових укупних потреба, при чему је и мајка детета дужна да учествује у његовом издржавању. У овом делу у погледу накнаде штете због изгубљеног издржавања мал. тужиоца пресуда није ожалбена.

Одлучујући о захтеву за накнаду нематеријалне штете тужилаца на име

претрпљених душевних болова због смрти блиског лица, првостепени суд је нашао да је тужени дужан да је накнади, имајући у виду да је сада пок. ЂЂ погинуо обављајући своје радне задатке, док је управљао багером као опасном ствари, као радном машином која сама по себи јесте опасна ствар и да с обзиром на то представља повећану опасност за околину, јер по својој техничкој природи и карактеристикама несумњиво може да угрози живот и здравље људи, па је сходно одредбама чланова 173 и 174 Закона о облигационим односима, нашао да је тужилац одговоран за штету коју су претрпела блиска лица пок. ЂЂ његовом смрћу, јер је тужени као послодавац радника и ималац опасне ствари одговоран за штету коју су ова лица претрпела услед његове смрти.

Правилан је закључак првостепеног суда о постојању основа одговорности туженог за штету која је проистекла из штетног догађаја у којем је радник туженог, сада пок. ЂЂ, управљајући багером дана 08. марта 2021. године изгубио живот. Наиме, према утврђењу првостепеног суда и према стању у списима, критичном приликом радник туженог, а блиски сродник тужилаца, сад пок. ЂЂ изводио је радове (што је неспорно међу парничним странкама) на санирању последица обрушавања потпорног зида који се налазио са десне стране пута, ископавањем потребне количине земљишта којим би се омогућило санирање потпорног зида, а тиме и дела асфалта који се налази изнад тог обрушеног потпорног зида. Почетни положај багера са задатком ископавања земљишта, којим је управљао сада пок. ЂЂ био је на серпентини испод пута, пар сати пре несреће и у тренутку када је саслушани сведок у поступку, а технички директор туженог ЖЖ обишао ово место и издао налог за радове. У тренутку када је багером вршено ископавање земље са асфалтног пута који је на вишој коти и тада је дошло је до превртања багера и пада са висине од 40 – 50 метара, којом приликом је радник туженог и изгубио живот.

Тужиоци свој захтев заснивају на тврдњи да је приликом обављања радног задатка наступила смрт њима блиске особе, као последица дејства опасне ствари, којом је управљао конкретном приликом, чиме указују на објективну одговорност туженог за штету која је проистекла из дејства опасне ствари као такве.

Осим тога у чињеничном основу захтева из тужбе наведене су околности које током првостепеног поступка нису оспорене од стране туженог. Из наведених чињеничних тврдњи тужиоца које се имају сматрати неспорним, с обзиром да су неоспорене од стране туженог, проистиче и да су градилиште неколико сати пре него што је до несреће дошло посетили представник туженог, ЗЗ, технички директор ЖЖ, директор градње ИИ и шеф градилишта ЕЕ и да су се сложили да се у једном делу расцеп потпорног зида повећао те да постоји непосредна опасност од обрушавања, односно да постоји расцеп који је небезбедан и том приликом нису донели одлуку о прекидању радова. Ова опасност није пријављена запосленој у служби заштите на раду ЈЈ нити је она обавештена да је градилиште отворено и није ништа предузето везано за процену ризика у смислу да се спречи да до обрушавања дође. Тужени се током првостепеног поступка држао прилично пасивно и ставио једини предлог за извођење доказа који је првостепени суд и усвојио и извео доказ саслушањем сведока ЖЖ техничког директора туженог, који се пар сати пре трагичног догађаја нашао на месту на којем је сада пок. ЂЂ управљао багером са циљем ископа земље у простору у којем

је дошло до обрушавања потпорног зида у месту ..., из чијег изказа, како то правилно првостепени суд констатује не проистиче закључак да је штета настала дејством трећег лица или радњом самог сада пок. ЂЂ.

Првостепени суд је правилно применио материјално право, одредбе члана 154. став 2, 155, 173. и 174. Закона о облигационим односима. Наиме, како из чињеничног утврђења произилази да је нематеријална штета за тужиоце у конкретном случају, настала дејством опасне ствари (багера за ископ земље) и у вези са опасном делатношћу (ископавање земље на клизишту које је довело већ до обрушавања раније изграђеног потпорног зида испод асфалтног пута), односно да она потиче од те опасне ствари односно из те делатности, с обзиром да тужени није доказао супротно, због чега за њу одговара као лице које се бави опасном делатношћу, а у смислу поменутих законских одредаба.

Одредбом члана 174. ЗОО прописано је да за штету од опасне ствари одговара њен ималац, а за штету од опасне делатности одговара лице које се њом бави. Одредбом члана 177. истог закона прописано је да се ималац ослобађа одговорности ако докаже да штета потиче од неког узрока који се налазио ван ствари, а чије се дејство није могло предвидети, ни избећи или отклонити (став 1). Ималац ствари ослобађа се одговорности и ако докаже да је штета настала искључиво радњом оштећеника или трећег лица, коју он није могао предвидети и чије последице није могао избећи или отклонити (став 2). Ималац се ослобађа одговорности делимично, ако је оштећеник делимично допринео настанку штете (став 3). Ако је настанку штете делимично допринело треће лице, оно одговара оштећенику солидарно са имаоцем ствари, а дужно је сносити накнаду сразмерно тежини своје кривице (став 4). Лице којим се ималац послужио при употреби ствари не сматра се трећим лицем (став 5).

Супротно наводима жалбе туженог, тужени током првостепеног поступка није изнео конкретне тврдње на који начин, односно који је то тачно пропуст учинио сада пок. радник туженог ЂЂ приликом управљања багером, а који је у узрочно-последичној вези са превртањем багера са висине, нити је предложио доказе којима би се такве околности доказале. Тужени, на којем је терет доказивања тврдње да је штета настала искључивом кривицом оштећеног, односно да је својом радњом допринео настанку последице, није предложио ниједан доказ мимо доказа изведеног у првостепеном поступку, а што је саслушање сведока ЖЖ из чијег исказа, првостепени суд, правилно није могао да изведе закључак о било каквом пропусту покојног који би био узрок незгоде, јер се у свом исказу оградио да је на лицу места био пар сати пре штетног догађаја и да не зна да ли је сада пок. ЂЂ неко рекао да багером врши ископавање са места одакле је пао. Осим тога, тужени није доказао да је до штетног догађаја дошло управо због тога што је сада пок. ЂЂ вршио откоп са места одакле је пао. Стога тужени током поступка није предложио нити приложио доказе за то да је околност да се багер у тренутку превртања налазио на делу асфалтног пута, а не на серпентини испод, у узрочно-последичној вези са узроком штете и да зато то представља основ за искључење одговорности туженог као имаоца опасне ствари, односно организатора опасне делатности, (која оба својства су се нашла на страни туженог), због чега се неосновано жалбом указује да је погрешан закључак првостепеног суда о постојању одговорности туженог за штету коју су тужиоци претрпели услед смрти блиског лица.

Неосновано се жалбом туженог указује да је суд био дужан да утврди чијом кривицом и на који начин је дошло до превртања багера. Ово стога што је суд, применом диспозитивног начела ограничен доказним предлозима и понуђеном чињеничном грађом од стране самих странака, док се истражно начело у парничном поступку, у складу са одредбом чл. 3. став 3 ЗПП примењује изузетно, када је то у вези са забрањеним располагањима парничних странака у супротности са принудним прописима, јавним поретком, правилима морала и добрим обичајима или када то закон налаже, што у овој ситуацији није случај.

Супротно наводима жалбе туженог, правилно је првостепени суд нашао да нема места прекиду овог парничног поступка до окончања кривичног поступка који је у току поводом овог критичног догађаја, као и што је одустао од прибављања списка предмета који су се дуже времена налазили код вештака, имајући у виду да су се тужиоци противили да се докази из тог поступка користе у овом парничном поступку, што представља сметњу да се докази користе у овом парничном поступку, у примени начела непосредности, а питање кривичне одговорности за последице овог догађаја нису претходно питање за оцену основаности захтева тужилаца.

Имајући у виду да су неоспорене односно неспорне чињенице које се тичу својстава тужилаца као блиских лица којима, у складу са одредбом чл. 201 ЗОО припада накнада у случају смрти блиског лица, а наиме да се на страни тужилаца налазе родитељи покојног, брат покојног са којим је живео до смрти у заједничком домаћинству, ванбрачна супруга покојног, са којом је имао трајнију заједницу живота и мал. син покојног који није био рођен у време његове смрти, те рођен 3 месеца након тог догађаја. Правилно је првостепени суд нашао да и мал. ДД, припада право на накнаду нематеријалне штете због смрти оца, иако није био рођен у време смрти свога оца, због тога што право на накнаду штете припада и детету које због узраста није могло да осети бол због саме смрти родитеља. У овом случају то право припада и тужиоцу малолетном ДД. Његове душевне патње не могу се процењивати само према тренутку сазнања за смрт родитеља, јер је природно очекивати да ће он с временом осетити празнину због недостатка оца и да ће то у већој или мањој мери утицати на његово психичко сазревање. То је у складу и са одредбом члана 203. Закона о облигационим односима, којом је прописано да суд, на захтев оштећеног, може досудити накнаду и за будућу нематеријалну штету ако је по редовном току ствари извесно да ће она трајати и у будућности.

Висина правичне накнаде за сваког тужиоца понаособ је правилно одмерена у висини износа који су досуђени првостепеном пресудом тужиоцима – родитељима покојног АА и ББ и мал.сину ДД у износу од по 1.000,000,00 динара, имајући у виду конкретне околности случаја, чињеницу блискости и заједничког живота са сином, који је тек засновао своју породицу у оквиру домаћинства са родитељима и с обзиром на празнину и утицај коју ће смрт родитеља и одрастање без оца оставити трага у психичком сазревању мал. ДД у тренутку када сходно свом узрасту осети ту празнину. Правилно је првостепени суд досудио тужиоцу – брату покојног са којим је живео у заједничком домаћинству износ опредељен у захтеву из тужбе који је ниже опредељен у односу на правичну новчану накнаду (по оцени овог суда као другостепеног) која би

припала овом тужиоцу у износу од 750.000,00 динара па је крећући се у оквиру постављеног захтева по висини усвојио захтев овог тужиоца у износу од 703.020,00 динара. Правилно је првостепени суд усвојио и захтев ванбрачне супруге која је у тренутку смрти супруга била у шестом месецу трудноће, која има као последицу посебну психичко стање жене, и осетљивост, па је крећући се у оквиру постављеног захтева из тужбе њој досудио износ од 937.360,00 динара иако би правична новчана накнада на име душевног бола због смрти ванбрачног супруга била у износу од 1.000.000,00 динара, а све правилном применом одредбе чл. 200 ЗОО.

Апелациони суд је ценио и сталe жалбене наводе туженог, али их посебно не образлаже, јер налази да нису од утицаја на доношење другачије одлуке на основу овлашћења из члана 396 став 1 ЗПП.

С обзиром на исход спора и постигнути успех странака потврђена је и одлука о трошковима поступка, садржана у ставу деветом изреке пресуде, који су досуђени и одмерени правилном применом одредбе члана 153 и 154 ЗПП, као и Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, важеће у време доношења одлуке.

Са свега изложеног, применом одредбе члана 390 и 401 тачка 2 ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

Како трошак на име састава одговора на жалбу од стране пуномоћника тужилаца из реда адвоката у другостепеном поступку не представља нужни трошак, то је на основу одредбе члана 165 у вези са чланом 153 ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа-судија
Радмила Радић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић